

Tisková zpráva k výstavě

Křemílek, Vochomůrka, Rákosníček a jiné bytosti z kouzelného světa Zdeňka Smetany...a ještě mnoho dalšího

Místo konání:	Interaktivní galerie Becherova vila, pobočka Galerie umění Karlovy Vary
Termín:	připraveno od 20. listopadu 2020, bez vernisáže, výstava bude otevřena, jakmile okolnosti dovolí, potrvá do 31. ledna 2021
Vystavená díla:	za laskavé zapůjčení exponátů děkujeme rodině Zdeňka Smetany
Koncepce výstavy:	Mgr. Jan Samec
Kontakt:	Bc. Ivana Klsáková, 354 224 111, klsakova@galeriekvary.cz
Otevírací doba:	Út – Ne, 10.00 – 17.00 hodin
Upozornění:	aktuální informace o otevření výstavy na www.becherovavila.cz / novinky

Interaktivní galerie Becherova vila věnuje ve svém výstavním plánu opakovaně prostor autorům, kteří významnou část svého života zasvětili tvorbě pro děti. Z posledních let můžeme uvést například Josefa Čapka, Radka Pilaře nebo Stanislava Holého. Záměrem galerie při každé z těchto výstav je představit osobnost autora komplexně a zařadit kromě výtvarných počinů pro děti do výběru vystavených děl také volnou tvorbu. Nejinak tomu je u Zdeňka Smetany (1925 – 2016), kterého si všichni spojujeme zejména s výtvarným zpracováním Pohádek z mechu a kapradí Václava Čtvrta a především dvou okouzlujících a milých lesních skřítků Křemílka a Vochomůrky. Svým způsobem tak výstava po letech navazuje na projekt realizovaný v Letohrádku Ostrov, kde byla tvorba Zdeňka Smetany prezentována již v roce 1972. Ve výstavních sálech Becherovy vily však budou k vidění grafické listy realizované technikou suché jehly nebo barevné kresby přísloví, které vytvořil na sklonku života a věřil v jejich knižní vydání. Velkou zajímavostí může být pro návštěvníky i loutkové divadlo, které zhotovil autor v 50. letech pro svou rodinu, nebo promítání krátkých filmů Konec krychle (1978), Jak pan Čárka a pan Tečka trápili se dokolečka (1974) ad. Děti se samozřejmě mohou těšit na bohatý výběr barevných tisků a zejména originálních ultrafánů (kresb, maleb a koláží na průhledných fóliích), připravených pro potřeby klasického animovaného filmu, jejichž technickou, výtvarnou a řemeslnou dokonalost můžeme obdivovat už jen velmi vzácně, jelikož v dnešní animované tvorbě dominují spíše digitální technologie. Výstava připomene kromě již zmíněného Křemílka a Vochomůrky mnoho dalších večerníkových a knižních hrdinů, kterým Zdeněk Smetana vtiskl přívětivou, přátelskou, ale i trochu rošťáckou podobu jako například Rákosníčka, Racochejla, Radovana, Štaflíka a Špagetku, Kubulu a Kubu Kubikulu nebo Malou čarodějnici, pro jejíž vizáž vlasaté, hodné, chytré a zvědavé a

holčičky mu byly inspirací jeho dcery. Výstavní soubor zajímavě obohacuje i několik originálů Smetanových krajinomaleb, jež mají charakter intimních krajinných zátiší. Autor v nich uplatnil své specifické barevné vidění i charakteristický rukopis s vervní až dynamickou kresbou.

Zdeněk Smetana se narodil 25. července 1925 do šťastné rodiny. K výtvarné tvorbě inklinoval od dětství, maloval intenzivně od raného věku za výrazné maminičiny podpory. Během studií na Reálném gymnáziu v Praze na Žižkově studoval malbu a kresbu u sochaře Miroslava Kužela. Život v protektorátu za druhé světové války byl však velmi složitý, po uzavření škol měl být Zdeněk Smetana totálně nasazen, avšak díky vyučujícímu z gymnázia našel zázemí ve válečné rytecké dílně, kde získal řadu užitečných kreslířských dovedností. I v této nelehké době se zdokonaloval v malbě pod vedením akademického malíře Jaroslava Moučky. Po válce se ke studiím vrátil a po maturitě se přihlásil na Pedagogickou fakultu, kde se stal studentem Cyrila Boudy na profesuře výtvarné výchovy, velmi záhy se však rozhodl raději pro praxi. Mladému nadšenému výtvarníkovi učarovalo nově vzniklé studio Bratří v triku, kde svou kariéru zahájil již v roce 1946. Zde, jak vyplývá z rozhovorů se Zdeňkem Smetanou, prožil dlouhých 52 let, spolupracoval s řadou osobností (Jiřím Trnkou, Eduardem Hofmanem, Jiřím Brdečkou, Václavem Bedřichem nebo Zdeňkem Milerem) v pozicích koloristy, konturisty, fázaře a velmi brzy též jako animátor, což byla pro Zdeňka Smetanu nejkreativnější a nejoblíbenější činnost. Atmosféra ve studiu byla ryze tvůrčí, mezi výtvarníky nepanovala ani v nejmenším rivalita, ale jen vzájemná podpora a přátelství. Velký vliv na zdokonalení animátorské rutiny Zdeňka Smetany měl americký režisér a filmový producent Gene Deitch, který v Praze pro Studio Walta Disneye připravoval kreslené seriály, například u nás velmi dobře známého Toma a Jerryho. Díky této součinnosti se Zdeněk Smetana, jak sám říká, naučil *jak dělat gag, jak interpunkci, jak vytvářet rytmus*. Zdeněk Smetana pracoval však také na mnoha filmech jako autor námětu, výtvarník, režisér a případně i animátor, takže měl zcela jedinečnou příležitost ovlivnit a zharmonizovat všechny složky svého animovaného filmu.

Ve studiu Bratři v triku vytvořil Zdeněk Smetana mnoho pozoruhodných a ve světě oceňovaných krátkých filmů pro dospělé, mimo jiné i filmy, které jsou obecně řazeny pod pojmem morality, jako například *Jediná radost* (1962), *Láhev a svět* (1963/64), ve kterých se zabývá lidskými závislostmi, nicméně Zdeněk Smetana nebyl příznivcem tohoto označení, sám říká, že tvořil spíše grotesky, příběhy člověka, který si občas neví se svým životem rady. Nicméně z celkového zaměření je zřejmé, že morální hodnoty, stejně

jako láska k rodině jsou pro něho zcela zásadní a do celé jeho tvorby se přirozeně promítají, nemá však potřebu někoho násilně převychovávat, poučovat, jen si všímá zajímavých životních situací a vytváří z nich působivé kreslené děje, ze kterých si ponaučení můžeme vzít, jestliže chceme, stejně jako z pohádek, které Zdeněk Smetana miloval a rád je dětem vyprávěl a četl. Kromě obsahové stránky Zdeněk Smetana jako autor námětu, režisér, výtvarník a mnohdy i animátor vnášel do svých filmů i nové výtvarné postupy, ve Vodě čerstvosti (1966) použil jako převažující materiál pro animaci perník, ve filmu Všehochlup (1978) pak pracoval s lidovou výšivkou a ve filmu Drátovat – flikovat (1980) s kresbami na sklo. Stejně tak kvůli autenticitě prostředí použil i při své první velké příležitosti zpracovat téma pro děti, kterou se staly Pohádky z mechu a kapradí (39 dílů mezi léty 1968 – 1970), vytvářel zázemí pro Křemílka a Vochoomůrku, stejně jako později pro Rákosníčka, jedinečným způsobem, pomocí barevných otisků skutečných přírodnin. A právě díky Zdeňku Smetanovi od dětství všichni tušíme, jak malebně a utěšeně vypadají mikrosvěty z kapradí a kolem rybníčka a že jsou plné rozpustilých a dobráckých bytostí, které napravují, co se kde pokazilo, jak to jen nejlépe jde, a každému, kdo potřebuje pomoc, vždy ochotně pomohou.

Zdeněk Smetana věnoval život tvorbě, měl velmi rád děti, na kterých obdivoval upřímnost, nespoutanou fantazii a nevšední zaujetí pro věci, které skutečně stojí za pozornost. Sám říkal, že jako nedělníček byl předurčen pro šťastný život a také se mu všechno v životě podařilo. Za svůj život vytvořil kolem 400 animovaných filmů a ilustroval desítky knižních titulů pro děti, je také autorem plakátů a účastníkem řady významných výstav u nás i v zahraničí. Za svou výtvarnou činnost obdržel bezpočet ocenění včetně mezinárodních, v roce 1958 na IX. MFF v Benátkách (Zvláštní cena za námět a Velká stříbrná gondola) za Stvoření světa, animovaný film, na kterém spolupracoval s Eduardem Hofmanem a autorsky se podílel například na scéně tance ďábla s Evou. Dále získal mimo jiné v roce 1962 Hlavní cenu v kategorii krátkých filmů na MFF v Karlových Varech za film Železný klobouk, v roce 1979, Stříbrná cena, Mff Odense, Dánsko, za film Všehochlup, 1984, Cena poroty, Tarbes, za Konec krychle ad., až po Platinovou desku, 2000, Pohádky z mechu a kapradí, Platinovou desku Pantonu, 2001, Rákosníček a na v roce 2014 Cenu za celoživotní dílo Anifilm Mezinárodní animované tvorby v Třeboni.

Po šedesátce si uvědomil, že intenzivní práce pro film a ilustrace ho natolik pohltila, že zcela upozadil poznávání jiných věcí a radostí běžného života, proto se začal věnovat převážně volné tvorbě a své rodině.

Galerie umění Karlovy Vary
příspěvková organizace Karlovarského kraje
Goethova stezka 6 / 360 01 Karlovy Vary
353 224 387 / info@galeriekvary.cz
www.galeriekvary.cz / IČO 66362768 / DIČ CZ 66362768

Letohrádek Ostrov
pobočka Galerie umění Karlovy Vary
Zámecký park 226 / 363 01 Ostrov
737 072 522 / letohradek@galeriekvary.cz
www.letohradekostrov.cz / IČO 66362768

Interaktivní galerie Becherova vila
pobočka Galerie umění Karlovy Vary
Krále Jiřího 1196/9 / 360 01 Karlovy Vary
606 928 844 / klsakova@galeriekvary.cz
www.becherovavila.cz / IČO 66362768